

és korképet alkot. Itt a cikknek csak első fele van. A füzet ezuttal is gazdagon van illusztrálva: arczképek vannak Hugó K., Kossuthról (3) és Sárosyról, továbbá Kossuth szülő- és turini lakóháza, egy-egy allegorikus kép Kossuthról és 1848. márcz. 15-ről (egykorú rajzok után). Az 1848-iki országgyűlés megnyitása, Sárosy Aranytrombitájának első lapja; külön mellékletül pedig: Petőfi és nejének arczképe s a Nemzeti dal, a szabadsajtó első terméke. A díszes vállalat a legközelebbi két-három füzetben már be lesz fejezve. Egy-egy füzet ára 40 krajczár.

Folyóiratok.

— A „*Budapesti Szemle*“ juniusi füzetében kimutatja *Vámbery Ármin*, hogy az örmény kérdésben, mely ma-holnap külhatalmak tényleges beavatkozását vonja maga után, nem annyira a törökök, mint az örmények hibásak, mert túlzott forradalmi eszméket táplálnak. *Concha Győző* tanulságosan mutat rá „A társadalomról“ cz. cikkében ennek mai kóros állapotára s kifejti okait is. *Szabó Jenő* „A refectiákról“ cz. alatt a vízi verseny-refectiák megszüntetésének szükségét bizonyítja be. *Kováts J. János* Loti regényének („Izlandi halász“) fordításából adja a harmadik közleményt. *Gr. Zichy Géza* két költeményét közli. *Vargha Gyula* Sully-Prudhomme egyik, sikerült versét fordítja le. *Horváth Cyrill* „Codexünk Mária-költészetéhez“ cz. alatt a Tihanyi-, Érdy-, Teleki- és Kazinczy-codexek Mária-legendáit külföldi forrásokkal hasonlítja össze. *Sz. J. A* bosnyák vasúti politikát ismerteti. *König Gyula* Helmholtzról és a jelenkori német tudományosságról cikkez. — *Emersont* méltatja, kinek essayit („Az emberi szellem képviselői“) a múlt évben fordította le *Szász Károly*. Az *Értesítőben* *Matlekovits Sándor* Magyarország államháztartásának történetét, *Tóth Béla* a magyarság szálló igéit, *Jancsó Benedek Román* politikai és történelmi tanulmányait, *Dékány Mihály* a mezőgazdasági munkás kérdését és *Érdűhelyi Menyhért* Újvidék történetét ismertetik.

— Az „*Akadémiai Értesítő*“ májusi füzete az akadémia ügyeivel foglalkozik. Tartalma az Akadémia 1894. évi munkásságáról, a pályázatok eldöntéséről, az egyetemi hallgatók részére kitűzött jutalmakról, valamint az akadémiai választásokról szóló jelentések, az Akadémia jutalomtétellei.

— A „*Magyar Nyelvőr*“ májusi számában *Szimnyi József* folytatja „Hogy hangzott a magyar nyelv az Árpádok korában“ című tanulmányát s kimondja „hogy az Árpádok korabeli magyar nyelv hangzása a mostanihoz sokkal közelebb állott, mint eddig hittük.“ *Melich János* folytatja a német vendégszók közlését, *Tóth T. Albin* az alanytalan mondatokról, *Kiss Ignác* a Faludi Ferencz nyelvéről szóló értekezések folytatását közli. *Schmidt Győző* „Több alaposságot!“ cz. alatt „A Jordánszky és Érdy codex“ cz. tanulmányra tesz észrevételeket. Helyreigazítások, magyarázatok, kérdések és Feleletek.

— A „*Századok*“ májusi füzetében *Kropf* Lajos angol jelentések nyomán ismerteti Egervár eléstét és az 1596-i keresztési csatát. *Gr. Wilczek* Ede hű képét adja az Anjou-korbeli magyar tengerészletnek (III. közl.) *Ráth* György befejezi két, XVI. századbéli kassai plébánosról szóló értekezését. A Történeti Irodalom Lukács Móricznak Gyulai Páltól kiadott munkáit és Mandello Gyula dr. jogtörténeti tanulmányát (Anglia királyi igazságszolgáltatása a XI—XIV. században) ismerteti. A Tárczában a szerkesztő *gr. Zichy Jenő*nek elútatása előtt az országos kaszinóban tartott felolvasását közölvén, majdnem bizonyosnak állítja az expeditio sikertelenségét. Hát jósolni sok mindenfelét lehet, de egy ily nagyobb expeditio balsikerét előre megmondani kissé elhamarkodott dolog.

— A „*Hadtörténelmi Közlemények*“ második füzetében folytatja *Kiss* Lajos pályadíjjal kitüntetett munkájának, „A rigómezei hadjárat“-nak a közlését. *Schikofszky* Károly befejezi a pozsonyi hídfőnek 1809-beli védelméről szóló cikkét. *Dr. Komáromy* András „A bujdosók történetéből“ cz. alatt 1673—1675. évekhez közöl adalékokat. *Gömöry* Gusztáv a Dunán való átkeléséről a legrégibb időktől kezdve cikkez. *Vághó* Ignác a „*Mars Hungaricus*“-t ismerteti, mely kézirati munkáját a híres Eszterházy Pál nádornak *Bubics* Zsigmond fedezte fel s közölte legújabbán. A Tárczában és a Hadtörténelmi okmánytárban több érdekes történeti apróság van. *János főherczeg* arczképe és egy a *Mars Hungaricus*ban levő eredeti tollrajz (az eszéki hídfő 1664-ben) hasonmása díszesítik a csinos és gondosan szerkesztett füzetet.

— A „*Történelmi Tár*“ április 1-én megjelent vaskos füzete ismét több, érdekes adattal gazdagítja történetirodalmunkat. — *A—A.* „*Brandenburgi Katalin és a diplomácia*“ cz. alatt a brandenburgi választónak *Bethlen* Gábor halála után Katalinnal való levelezéseit közli. *Beke* Antal az erdélyi káptalannak gyulafehérvári adalékok levéltárában levő okleveleket ismerteti. *Áldásy* Antal a vatikáni levéltárból tesz közzé regestákat. *Reizner* János a gróf Esterházy-család pápai levéltárában őrzött czéhlevelekkel ismertet meg. *Szilágyi* Sándor a Rákóczyak levéltárából ad több, 1629-beli oklevelet. *Barabás* Samu Zrínyi György birtokainak 1592-i becslését közli. A Művelődés történeti Adatokban Arad- és Zaránd megyéről, az aknákról való deputátiókról stb. találunk jellemző adatokat.

— A „*Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle*“ márczius-áprilisi füzetét *Fest* Aladár nyitja meg „*Fiume kereskedelme a középkorban*“ cz. befejező közleményével. *Thallóczy* Lajos a magyar pénzügyi kezelés történetét XIV—XVI. századbéli adatokkal érdekes világitásba helyezi. Különösen figyelemre méltó egy, általa közölt XVI. századbéli róvás. Az Adatokban több, eléggé fontos apróság van. (Az ónodi várhoz tartozó jobbágyok összeírása a XVII. században, közli *József főherczeg*; *Tormay* K. statisztikai táblái 1845—1847. stb. stb.)

— A „*Magyar-román Szemle*“ 4. számában *Márki* Sándor a vallásunió kérdésében a múlt században lefolyt mozgalmat írja le. *Moldován* Gergely a magyarban levő román, továbbá a románban levő magyar szavakat közli. Ugyanő befejezi *Sinkay* György életéről és munkáiról szóló cikkét. *Putnok* Miklós a román népköltészetben levő classicus elemekről ír. *Moldován* Gergely

a román nép, hitvilágából közlő jellemző vonásokat. Az „Élősdiek“ fordítás *Alexi György*től. *Lukács* György „Egy jeles román kritikus“ cz. alatt *Titu Maiorescu* működését ismerteti és bírálja. *Marosán* Viktor az avas és avasi népszokásokról ír. Irodalmi Szemle rekeszti be a változatos tartalmú folyóiratot.

— Az „Erdély“ 3—4. száma első lapjain *Csató* Jánost méltatja *Varró* László dr., *Szádeczky* Lajos dr. „Székely történetek és históriák“ cz. felolvasását közli, melyet Udvarhelyt márcz. 23-án tartott. *Györke* Lajos a fogarasi havasokból tár elénk vonzó képeket. *Buda* Ádám a hátszeg-vidéki havasok legszebb pontját írja le. *Téglás* Gábor a szászvárosi havasokra tett kirándulásról számol be. Irodalom, Egyesületi élet, Fürdőügy zárják be a csinos kis füzetet, melynek lapjait *Csató* János arcképe, a fogarasi és szászvárosi havasokból, valamint a korondi fürdőből való képek ékesítik.

— Az „1848—49. Történelmi Lapok“ 9. számában *Nagy* Bándor, majd *Hegyesi* Márton Bem hadseregének létszámával foglalkoznak. *Hoffmann* Adolf a tápió-bicskei csatából mond el érdekes epizódot. *Darkó* Lajos a Sánta huszárra vonatkozólag említ fel új adatot. *Velics* Károly az 1849-i eseményekről tett jegyzeteit teszi közzé. Halálozások. Különlék. A 10. számban *Hegyesi* Márton eddig ismeretlen adatokkal állapítja meg az erdélyi hadsereg létszámát. „Arad bombáztatásának kezdete“, részlet *Márki* Sándor nagy művéből (Aradvármegye és Arad sz. kir. város története. II. k.) *Velics* Károly folytatja jegyzeteit. Halálozások. Különlék. A füzet első lapján dr. *Éder* József hadnagy, jelenleg székesfehérvári orvos jól talált arcképe áll.

— A „Protestáns Közlöny“ 15. és 16. számában *Márki* Sándor érdekes adalékokat közlő Aradvármegye protestánsairól az erdélyi fejedelmek korában. A 18—21. számaiban *Török* István nem épen jelentéktelen egyháztörténeti adatokat közlő, melyek 1737-évtől 1764-ig terjednek.

— A „Protestáns Szemle“ 5. füzetét *Pokoly* József befejező közleménye nyitja meg „A magyar prot. egyházak vagyoni jogi viszonyai az 1790—91. XXVI. t.-czikkig“ cz. alatt. *R. L.* a chicagói vallás-congressust ismerteti. *Paulik* János a halhatatlansági eszme történetével foglalkozik. Irodalmi Szemle, Társasági ügyek.

— A „Sárospataki Lapok“ 19. és 20. számában *Mitrovics* Gyula folytatja magvas tanulmányát, mely „A polgári házasság törvényei, párhuzamban az eddigi házassági joggal“ címet viseli.